

1. Monivalintatehtävät (1 piste/oikea vastaus, yhteensä enintään 8 pistettä)
Oikea vastaus on **lihavoitu**.

1.1. Yhtiö Lucky Laki Oy:n johto suunnittelee yrityksen strategiaa vuodelle 2021. Mitä seuraavista sen on pakko osakeyhtiölain mukaan huomioida osakeyhtiön toiminnan tavoitteita asettaessaan? Yhtiöllä ei ole yhtiöjärjestyksessä osakeyhtiölain mukaisesta vähimmäissisällöstä poikkeavia määräyksiä.

- a) **Pyrkimys tuottaa voittoa osakkeenomistajille.**
- b) Henkilöstön hyvinvoinnin kehittäminen.
- c) Yhtiön tuottamien päästöjen rajoittaminen.
- d) Uusien tuotteiden kehittäminen.

Selite:

Osakeyhtiölaki (2006/624), 5 § Toiminnan tarkoitus

Yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin.

1.2. Suomen perustuslain (731/1999) 2.3 §:ssä säädetyn oikeusvaltioperiaatteen mukaisesti julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Missä seuraavista **ei** käytetä julkista valtaa?

- a) Opettaja poistaa häirikön luokasta.
- b) Kela ratkaisee opintotukihakemuksen.
- c) **Yhdistys erottaa jäsenensä määräajaksi.**
- d) Poliisi valvoo liikennettä mielenosoituksen aikana.

1.3. Mikä seuraavista tuomioistuimia koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Ensimmäisessä oikeusasteessa (ns. alioikeuksissa) ratkaistuista asioista valtaosa käsitellään seuraavassa vaiheessa käräjäoikeuksissa.
- b) Perustuslain 98 §:n mukaan yleisiä tuomioistuimia ovat korkein oikeus, hallinto-oikeudet ja käräjäoikeudet.
- c) Työtuomioistuin, markkinaoikeus ja vakuutusosasto ovat erityistuomioistuimia, jotka eivät ole pysyvästi koolla, vaan kokoontuvat vain tarvittaessa.
- d) **Hallinto-oikeuden päätöksestä tehty valitus käsitellään vain, jos korkein hallinto-oikeus (KHO) myöntää valitusluvan.**

Selitteet:

- A) Ei pidä paikkaansa. Kysymys on kompa. Käräjäoikeudet nimenomaan toimivat ns. yleisinä alioikeuksina ja niiden päätöksistä haetaan muutosta hovioikeudessa.
- B) Ei pidä paikkaansa. Perustuslain 98 §:n mukaan näitä ovat KO, HO ja KKO.
- C) Ei pidä paikkaansa.
- D) Pitää paikkansa. Valittaminen on luvanvaraista.

1.4. Joulu lähestyy ja 16-vuotiaan lukiolaisen Repen lähipiirissä on tohinaa. Missä seuraavista tilanteista tehty oikeustoimi on pätemätön?

a) Repe on sitä mieltä, että tarvitsee joululahjaksi uuden läppäriin. Repe huoltajana toimiva isä sanoo kuitenkin, ettei Repe sitä tarvitse, sillä vanhakin on vielä ihan hyvä. Repe päättää nostaa tarvittavat varat rahastosta, jonne on tallettanut fillarilähettinä ansaitsemiaan rahoja.

b) Repe 17-vuotias isosisko Sonya haaveilee ostavansa oman auton jouluksi. Sonyan huoltajana toimiva äiti sanoo, että se on ihan ok, sillä Sonyahan täyttää pian joulun jälkeen 18 vuotta ja saa ajokortinkin.

c) Repe naapurinsetä Keke pohtii, että väärentäisikö vaimonsa Railin allekirjoituksen erääseen viralliseen asiakirjaan, kun Railin on pitkällä työmatkalla ja asia olisi kiva saada hoidettua ennen joulua. Keke päättää kuitenkin, että kyllä asia joutaa odottamaan Railin paluuseen.

d) Suvun vanha kesämökki on alkanut käydä ahtaaksi. Repe mummi Terhi, joka on julistettu tuomioistuimen päätöksellä vajaanvaltaiseksi, tekee hyvän diilin kunnanjohtaja Nenosen kanssa ja ostaa tältä suvulle uuden kesämökkikiinteistön sopuhintaan joulujuhlia varten.

Selitteet:

a) Holhoustoimilain mukaan vajaanvaltaisella on oikeus määrätä siitä, minkä hän on vajaanvaltaisuuksensa aikana omalla työllään ansainnut. Vajaanvaltaisella on oikeus määrätä tällaisen omaisuuden tuotosta ja sen sijaan tulleesta omaisuudesta.

b) Vajaanvaltaisia ovat alaikäiset eli alle 18-vuotiaat henkilöt. Oikeustoimi on pätemätön, jos vajaanvaltainen sopimuksen tehdessään ylittää kelpoisuutensa. Vajaanvaltainen voi esimerkiksi tehdä oikeustoimia, jotka ovat olosuhteisiin nähden tavanomaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Auton ostaminen ei ole tavanomainen tai vähäinen.

Kuitenkin vajaanvaltaisen tekemä oikeustoimi tulee häntä sitovaksi eli pätemättömyys korjaantuu, jos hänen edunvalvojansa tai hän itse täysivaltaiseksi tultuaan sen hyväksyy.

c) Tehtävässä ei ole kyse oikeustoimen pätemättömyydestä, sillä oikeustointa ei tehty lainkaan Keken luovuttua väärentämissuunnitelmasta.

d) Vaihtoehdossa d on kyse oikeustoimen pätemättömyydestä, koska kyseessä on oikeustoimikelpoisuuden puute. Vajaanvaltaisuus voi perustua siihen, että 18 vuotta täyttänyt henkilö on tuomioistuimen päätöksellä julistettu vajaanvaltaiseksi. Vajaanvaltaisella ei ole oikeutta itse vallita omaisuuttaan eikä tehdä sopimuksia tai muita oikeustoimia, jollei laissa toisin säädetä. Kesämökkikiinteistön ostaminen ei ole tavanomainen tai vähäinen toimi.

1.5. Julkisuuslaissa (621/1999) säädetään julkisuusperiaatteesta. Mikä julkisuusperiaatetta koskeva väittämä ei pidä paikkaansa?

a) Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole lailla erikseen rajoitettu.

b) Julkisuusperiaate on perustuslaissa säädetty oikeus.

c) Jokaisella ihmisellä on oikeus saada tieto viranomaisen julkisesta asiakirjasta.

d) Muut perusoikeudet, kuten yksityisyyden suoja, väistävät aina julkisuusperiaatteen tieltä.

Selite:

Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta (PL 12 § 2 mom ja JulKL 9 § 1 mom).

Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi erikseen lailla rajoitettu (PL 12 § 2 mom., JulKL 1 §)

Viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se on julkisuuslaissa tai muussa laissa säädetty salassa pidettäväksi. Salassa pidettäviä asiakirjoja ovat muun muassa asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön poliittisesta vakaumuksesta tai tietoja henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä taikka

tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista. (Julkl 22 § ja 24 §).

1.6. Vuokratyön tekeminen on Suomessa yleistynyt, kun esimerkiksi teollisuudessa, rakennuksilla, hotelleissa ja ravintoloissa sekä hoitoalalla on palkattu yhä enemmän työntekijöitä vuokratyötä välittävien yritysten kautta. Mikä seuraavista vuokratyöhön liittyvistä väittämistä pitää paikkansa?

a) Vuokratyösuhteessa on kolme osapuolta - työntekijä, vuokrayritys ja työvoimaa käyttävä käyttäjäyritys - mutta työntekijä solmii työ sopimuksen vain sen yrityksen kanssa, joka on vuokrannut hänet työntekijäksi vuokrayritykseltä.

b) Vuokratyöntekijän työehdot saattavat olla erilaiset kuin saman työpaikan muilla työntekijöillä.

c) Vastuu vuokratyöntekijöiden työturvallisuudesta sekä työn johtamisesta ja valvomisesta on vuokrayrityksellä.

d) Käyttäjäyritys maksaa vuokratyöntekijän palkan ja huolehtii työntekijän perehdyttämisestä, kun taas vuokrayritys vastaa kaikista muista työlainsäädännössä säädetystä työnantajan velvollisuuksista.

Selite:

Vastaus perustuu työ sopimuslain 7 § (Oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen), 9 § (Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa sovellettavat vähimmäistyöehdot) ja 9 a §:iin (Vuokratun työntekijän oikeus käyttäjäyrityksen palveluihin ja järjestelyihin). Vuokratyössä työntekijä tekee sopimuksen vuokratyöntekijöitä välittävän yrityksen kanssa (vuokrayritys). Käyttäjäyrityksen itsensä palkkaamat työntekijät tekevät työ sopimuksen tuon yrityksen kanssa. Välittäjäyritys ainoastaan myy palveluitaan käyttäjäyrityksille, jolloin käyttäjäyrityksessä työskentelevien työntekijöiden työehdoissa saattaa olla eroavaisuuksia - osa noudattaa välittäjäyrityksen ja osa käyttäjäyrityksen kanssa tehtyä työ sopimusta.

1.7. Ympäristövahingolla voidaan tarkoittaa esimerkiksi veden, ilman tai maaperän pilaantumista tai melua, tärinää, säteilyä, valoa, lämpöä tai hajua tai muuta vastaavaa häiriötä, mikä vuorostaan aiheuttaa vahingon. Ympäristövahinkojen korvaamisesta säädetyn lain mukaan ympäristövahinkojen korvausvastuu on ns. ankaraa vastuuta eli tuottamuksesta riippumatonta vastuuta. Mikä seuraavista väittämistä pitää paikkansa?

a) Ankaruus vastuu tarkoittaa sitä, ettei vastuu edellytä esimerkiksi huolimattomuutta tai velvollisuuden laiminlyömistä.

b) Ankaruus vastuu tarkoittaa sitä, että tapaukseen liittyvät vahingonkorvaukset voidaan tuomita vahingonkorvauslain määrittelemän enimmäismäärän mukaisiksi.

c) Ankaruus vastuu tarkoittaa sitä, ettei vahingonkorvausvastuulla ole alaikäraja.

d) Ankaruus vastuu tarkoittaa sitä, että ympäristövahinko on aina korvattava rajoituksetta.

Selite:

Laki ympäristövahinkojen korvaamisesta (1 § ja 7§)

1.8. Taloyhtiön tärkein päättävä elin on yhtiökokous, joka muun muassa valitsee taloyhtiölle hallituksen. Hallituksen päätöksenteossa voi kuitenkin tapahtua virheitä. Mikä seuraavista hallituksen tekemiin virheisiin liittyvistä väittämistä ei pidä paikkaansa?

a) Jos taloyhtiön hallitus on aiheuttanut virheellisellä päätöksellä taloyhtiölle vahinkoa, yhtiökokous voi päättää vaatia hallitukselta korvauksia yhtiölle aiheutuneista vahingoista.

b) Jos yhtiökokous on ollut tietoinen hallituksen tekemästä virheestä ja silti yksimielisesti myöntänyt vastuuvapauden taloyhtiön johdolle, tämän jälkeen ilmenevä vahinko jää osakkeenomistajien maksettavaksi.

c) Jos yhtiökokous ei myönnä virheitä tehneelle hallitukselle vastuuvapautta, hallituksen jäsenet joutuvat korvaamaan yhtiölle aiheutuneet kulut.

d) Jos joku hallituksen jäsenistä on kirjannut eriävän mielipiteensä pöytäkirjaan, hän ei ole vastuussa virheestä.

Selite:

Asunto-osakeyhtiössä yhtiökokous voi myöntää vastuuvapauden hallitukselle. Vastuuvapaus tarkoittaa sitoumusta siitä, että hallitukselta ei vaadita vahingonkorvausta yhtiölle aiheutetusta vahingosta. Vastuuvapauspäätös ei kuitenkaan sido osakkeenomistajia heti. Vastuuvapauden myöntävään päätökseen tyytymätön osakkeenomistaja on AsOYL 24:9 mukaisesti oikeutettu nostamaan vahingonkorvauskanteen kolmen kuukauden kuluessa vastuuvapauden myöntämisestä.

2. 20 pisteen tehtävä

Opettajalle tiedoksi esseetehtävien arviointia varten: Tehtävien tarkastamisen avuksi laadittu pisteytystaulukko on laadittu oikeustieteen tavanomaisten arviointikriteerien mukaisesti. Opiskelijalta ei edellytetä tarkkaa mallin mukaista vastausta, vaan tärkeintä on, että vastauksesta käy ilmi kunkin kohdan oleellinen sisältö.

Tehtävän 2 arviointiperusteet:

2.1: Avoimuus viranomaisen toiminnassa antaa kansalaisille mahdollisuuden valvoa omia oikeuksiaan ja etujaan.	1p.
2.1: Julkisuusperiaatteen mukaan lähtökohtana on se, että asiakirjat ovat julkisia.	2p.
2.1: Viranomaisella ei ole harkintavaltaa annetaanko tieto julkisesta asiakirjasta – tieto on aina annettava.	1p.
2.1: Salassapitoon tulee olla laissa erikseen säädetty perusteet.	1p.
2.1: Kyseessä on salassa pidettävä asiakirja.	2p.
2.2: Salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta voidaan antaa tieto vain, jos niin erikseen laissa säädetään.	1p.
2.2: Asianosaisella on oikeus saada tieto salassa pidettävän asiakirjan sisällöstä, jos se voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.	2p.

2.2: Jokaisella on lähtökohtaisesti oikeus saada tieto itseään koskevan asiakirjan sisällöstä	2p.
2.2: A:lla oli oikeus saada tieto asiakirjasta.	2p.
2.3: Viranomaisen menetteli väärin, kun se ei vastannut asiakirjapyyntöön viivytyksettä.	2p.
2.3: Viranomaisen menetteli väärin, kun se ei tehnyt kieltäytymisestä valituskelpoista päätöstä.	2p.
2.3: Viranomaisen menetteli väärin, kun se ei antanut A:lle ohjetta, miten tämä voisi valittaa tehdystä päätöksestä.	2p.

3. 30 pisteen tehtävä

Tehtävän 3 arviointiperusteet:

3.1.

Arpajaisten määritelmässä on arpajaislain 2 § mukaisesti kolme elementtiä <i>vastikkeellisuus, sattumanvaraisuus ja rahanarvoinen voitto</i> , joiden on kaikkien täytyttävä, jotta toimintaa voidaan pitää arpajaisina. (Olennaista elementtien erittely)	1p.
Kaikkien kolmen elementin on täytyttävä samanaikaisesti, jotta toimintaa voidaan pitää arpajaisina. (Olennaista samanaikaisuuden vaatimuksen tunnistaminen)	1p.
Koska narunvetopeliin osallistuminen maksaa viisi euroa, osallistuminen on siten maksullista, ja vastikkeellisuuselementti täyttyy. (Olennaista on esittää johtopäätös)	1p.
Koska palkinnoksi saa 1,20 € arvoisen esineen, on saatavalla voitolla selkeä rahallinen arvo. (Olennaista esittää johtopäätös voiton rahallisesta arvosta)	1p.

<p>Poliisihallituksen linjauksen mukaisesti, sattumanvaraisuutta arvioitaessa merkityksellistä on se, voiko osallistuja omalla osaamisellaan, tiedoillaan tai taidoillaan saada muita parempaa mahdollisuutta voittaa. (Olennaista yhdistää poliisihallituksen lausunnon sisältö arpajaislain sattumanvaraisuuden määritelmään)</p>	1p.
<p>Jos pelaaja voi osaamisellaan, tiedoillaan tai taidoillaan vaikuttaa voittomahdollisuuksiinsa, peli ei ole sattumanvarainen. (Olennaista löytää sattumanvaraisuuden määritelmä)</p>	1p.
<p>Narunvetopelissä osallistuja saa valita nipusta haluamansa narun. Narut ovat pelinvetäjän kämmenten välissä piilossa osallistujalta. (Olennaista pelin kuvauksen sattumanvaraisuuden kannalta relevantin osuuden tunnistaminen)</p>	1p.
<p>Osallistuja ei voi siten katseellaan seurata, mihin palkintoon kukin naru on kiinnitetty. Vaikka osallistuja voisi katseellaan seurata narua sen päähän asti, palkinnon ratkaiseva informaatio on kirjattu tiiviisti taiteltuun paperilappuun. Näin ollen tarkkasilmäisinkään osallistuja ei voi päätellä tietoa palkinnosta. (Olennaista päätellä pelin kuvauksen pohjalta ilmeisin, näköön perustuva, potentiaalinen tapa vaikuttaa pelin lopputulokseen)</p>	1p.
<p>Muita mahdollisia taitoon, tietoon tai osaamiseen liittyviä vaikuttamistapoja ei ole kuviteltavissa narunvetopelissä. (Olennaista on päätellä pelin kuvauksen pohjalta, ettei osallistuja voisi muutoinkaan vaikuttaa pelin kulkuun)</p>	1p.
<p>Peli on siten lähtökohtaisesti sattumanvarainen. (Olennaista on esittää johtopäätös)</p>	1p.
<p>Lähtökohtaisesti sattumanvarainenkin peli voi olla arpajaisten määritelmän ulkopuolella, jos jokaisella arvalla voittaa samanarvoisen voiton. Tällöin voiton ei katsota perustuvan sattumaan. (Olennaista tunnistaa samanarvoisiin voittoihin perustuva poikkeus)</p>	1p.
<p>Lukiolaisten järjestämässä pelissä suurin osa voitoista maksoi 1,20 € mutta pari voitoista maksoi 1,50 €. Voitot eivät siten ole samanarvoisia. (Olennaista on päätellä kuvauksen pohjalta, ovatko voitot samanarvoisia)</p>	1p.
<p>Voittojen hinnanvaihtelu on kuitenkin niin pientä ja kaikki voitot ovat reilusti osallistumismaksun arvoa vähäisempiä, että hinnanvaihtelua ei voida pitää merkityksellisenä. (Olennaista hinnanvaihtelun merkitys. HUOM! Myös päinvastainen lopputulos ja hinnanvaihtelun)</p>	1p.

katsominen riittäväksi tulee hyväksyä, koska annetun materiaalin perusteella ei voida arvioida, minkälainen hinnanvaihtelu on sallittua)	
Näin ollen, toimintaa ei katsota sattumanvaraiseksi eikä se voi täyttää arpajaisten määritelmää. (Olennaista on esittää johtopäätös valitsemalla edellä esitetyistä tulkinnoista toinen.)	1p.
Koska kyseessä ei ole arpajaiset, rehtori on väärässä. (Olennaista johtopäätös)	1p.

3.2.

Loot boxeihin sovelletaan samaa arpajaisten määritelmää kuin muihinkin toimintatapoihin, mutta poliisihallituksen linjauksessa annetaan tarkempia arviointikriteerejä. (Olennaista tunnistaa yhteys arpajaislain määritelmän ja poliisihallituksen linjauksen välillä)	1p.
Monster collector -pelissä voi ostaa loot boxeja euroilla. Eurot ovat eivät ole pelaamalla hankittua pelin sisäistä valuuttaa. (Olennaista tunnistaa, että avaaminen tapahtuu oikealla rahalla eikä pelin sisäisellä rahalla)	1p.
Pelissä tarjotaan kolmenlaisia loot boxeja. Kahdessa näistä paketeista pelaaja saa itse valita esineet ja tietää avattavan loot boxin sisällön. Koska pelaaja saa valita ja siten tietää loot boxin sisällön, kyseessä ei voi olla sattumanvarainen tapahtuma. (Olennaista valinnanvapauden poissulkeva vaikutus sattumanvaraisuuteen)	1p.
Sen sijaan kolmas loot box -vaihtoehto perustuu todennäköisyyteen eikä pelaaja saa päättää esinettään itse. Pelaaja tietää etukäteen vain esinejoukon, josta hän saa todennäköisyyspohjaisesti jonkin esineen. (Olennaista pelin kuvauksesta sattumanvaraisuuden kannalta olennaisen materiaalin tunnistaminen)	1p.
Poliisihallituksen linjauksen mukaisesti, pelaajan tulisi ennalta tietää loot boxin sisältö, jotta määritelmä ei täytyisi. (Olennaista poliisihallituksen linjauksen löytäminen)	1p.
Pelkän esinejoukon tietäminen ei riitä, vaan avatun boxin sisällön tietäminen ratkaisee. (Olennaista sattumanvaraisuuden kannalta olennaisen materiaalin yhdistäminen poliisihallituksen linjaukseen)	1p.

Näin ollen loot boxin sisältöä on pidettävä sattumanvaraisena. (Olennaista johtopäätös)	1p.
Pelistä esitetyn kuvauksen mukaan pelin sisäiset esineet voi vaihtaa timanteiksi, minkä jälkeen timantit voi vaihtaa euroiksi. Siten tavarat voi vaihtaa rahaksi. (Olennaista tunnistaa, että esineet saa muutettua rahaksi)	1p.
Esineet on muutettava timanteiksi ennen kuin ne voi vaihtaa rahaksi. Tällä välivaiheella ei ole merkitystä, sillä missään ei edellytetä vaihdon tapahtuvan suoraan esineistä rahaksi. (Olennaista tunnistaa, ettei välivaiheella ole merkitystä)	1p.
Arpajaisten määritelmän täyttymiselle ei ole merkitystä sillä, että timantit voi vaihtaa euroiksi ainoastaan yhteistyökumppanin nettisivuilla, sillä poliisihallituksen linjauksessa myös kolmansien tahojen ylläpitämät kauppapaikat katsottiin riittäviksi. (Olennaista tunnistaa se, että merkitystä ei ole sillä, että julkaisija ei itse ylläpidä vaihtopalvelua)	1p.
Näin ollen, Monster collector 2020 -pelissä oleva kolmas loot box -malli täyttää arpajaisten määritelmän. (Olennaista johtopäätös)	1p.
Koska pelissä oleva loot box täyttää arpajaisten määritelmän, pelin julkaiseminen on laitonta ilman tavara-arpajaislupaa. (Olennaista julkaisemisen laittomuus ilman tavara-arpajaislupaa)	1p.
Poliisihallituksen lausunnon mukaisesti, käytännössä videopelin julkaisija tai muu kaupallinen yhteisö ei voi saada tavara-arpajaislupaa. Miandig oy on nimensä perusteella osakeyhtiö ja siten kaupallinen yhteisö. (Olennaista aineistossa olevan kaupallinen yhteisö tai julkaisija linjauksen liittäminen Miandig Oy:öön)	1p.
Miandig Oy ei voi siten saada tavara-arpajaislupaa. (Olennaista johtopäätös)	1p.
Miandig Oy:lle jää siten vain yksi vaihtoehto, mikäli peli halutaan pitää markkinoilla. Heidän on poistettava kolmas loot box -vaihtoehto. (Olennaista kolmannen vaihtoehdon poistaminen julkaisemisen edellytyksenä)	1p.